

Crna Gora
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 02-03-189151/1

Podgorica, 27.12.2021. godine

MINISTARSTVO ZDRAVLJA
-n/r ministarke, gospođe dr Jelene Borovinić Bojović -

Poštovana gospođo Borovinić Bojović,

Na osnovu Vašeg akta broj: 8-501/21-3868/34 od 23.12.2021. godine, kojim se traži mišljenje na *Program za prevenciju štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori za period od 2022-2024. godine sa Akcionim planom za period 2022-2023. godine*, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga programa i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U Izvještaju o analizi uticaja propisa navedeno je da su sredstva potrebna za implementaciju predloženog Akcionog plana za period 2022.-2023. godinu u iznosu od 47.000,00€ predviđena Prijedlogom zakona o budžetu za 2021. godinu i srednjoročnim planom za 2023. godinu, u okviru opštih prihoda budžeta kod potrošačke jedinice Ministarstvo zdravlja (organizacioni kod 41301) na aktivnosti Razvoj, ekonomska održivost i poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite, u okviru izdatka 4199-Ostalo. Shodno navedenom, za prvu godinu sprovođenja akcionog plana – za 2022. godinu, planiran je iznos od 23,500,00€, a preostali iznos za 2023. godinu. Prijedlogom akcionog plana rok za realizaciju aktivnosti je IV kvartal 2023. godine. Dodatno, u dostavljenom tekstu ističe se da će se implementacijom akcionog plana ostvariti benefiti za građane Crne Gore u smislu poboljšanja kvaliteta života, na način što će se stvoriti sigurno i podržavajuće okruženje za osobe koje žive u povećanom riziku od posljedica štetne upotrebe alkohola, i to kako za osobe koje konzumiraju alkohol, tako i za članove njihovih porodica, kao i društvo u cjelini.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, nema primjedbi na *Program za prevenciju štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori za period od 2022-2024. godine sa Akcionim planom za period 2022-2023. godine*, uz napomenu da sredstva budu usklađena sa sredstvima, koja se, u skladu sa mogućnostima, planiraju godišnjim zakonom o budžetu, za navedene namjene. Dodatno ukazujemo da je neophodno predviđena sredstva iz opštih prihoda godišnjim planom umanjiti ukoliko se obezbijede sredstva iz donacija za predmetne namjene.

S poštovanjem,

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ	Ministarstvo zdravlja
NAZIV PROPISA	Program za prevenciju štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori za period od 2022-2024. godine sa Akcionim planom za period 2022-2023 godine

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Više je različitih faktora koji utiču na štetnu upotrebu alkohola i sa njim povezane javnozdravstvene probleme, kao što je globalni nivo konzumacije alkohola u jednoj populaciji, obrasci pijenja i lokalni kontekst. Upotreba alkohola je duboko ukorijenjena u mnogim društvima, naročito u onima koja imaju jak međunarodni uticaj, pa je lako previdjeti ili zanemariti zdravstvenu i socijalnu štetu koju uzrokuje. Alkohol je i u našem sociokulturnom okruženju najzastupljenija droga, zbog čega uzrokuje najviše ekonomskih, društvenih i zdravstvenih problema, od kojih izdvajamo: neblagovremeno identifikovanje osoba koje su u riziku od štetne upotrebe alkohola; niska svijest o štetnosti alkohola; nedostatak održivog sistema registracije i praćenja morbiditeta (obolijevanja) i morbiditeta (smrtnosti) uzrokovanih alkoholom; rehabilitacija i resocijalizacija zavisnika nakon bolničkog liječenja; nedostatak smještajnih kapaciteta za zatvorenike koji boluju od mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovanih upotrebom alkohol; velika dostupnost alkohola; reklamiranje alkoholnih pića; vožnja pod dejstvom alkohola; proizvodnja i distribucija nelegalnog alkohola.

Uzroci problema su: nesprovođenje skrininga; nedovoljno informativno edukativnih sadržaja o štetnosti alkohola; istorijska i kulturološka prihvatljivost; trendovi u konzumiranju alkohola; konzumacija alkohola pod uticajem vršnjaka; nepostojanje registra; nedostatak podrške liječenog zavisnika od alkohola nakon izlaska iz bolnice usljed narušenih porodičnih odnosa, gubitka socijalnih kontakata, povjerenja okoline, prethodnog nasilja; nedostatak smještaja, gubitak posla i nepovoljan materijalni položaj; nepostojanje zatvorske bolnice; nekontrolisana prodaja, naročito maloljetnicima u maloprodajnim i ugostiteljskim objektima; važećim zakonskim rješenjima ograničena ovlašćenja inspektora; pristupačne cijene alkoholnih pića; zastupljenost u medijima, sportskim događajima, koncertima, naročito mjestima gdje se okupljaju mladi; nedovoljan broj kontrola vozača; nedovoljan broj inspektora na terenu.

Posljedice problema su: povećanje obolijevanja i smrtnosti od alkohola; visoka prevalenca alkohola u populaciji; zabluda o pozitivnim efektima alkohola; nema podataka o morbiditetu (obolijevanju) i morbiditetu (smrtnosti) usljed štetnog konzumiranja alkohola; Ponovno vraćanje na hospitalni tretman ili ostajanje u psihijatrijskoj ustanovi duži vremenski period; povratak u sredinu u kojoj se nudi i pije alkohol; preopterećenost Specijalne bolnice „Dobrota“; veliki broj osoba koje konzumiraju alkohol, naročito mladih; opijanje i s tim u vezi namjerno i nenamjerno povređivanje; saobraćajne nezgode; opšta prihvaćenost alkohola; povećana konzumacija; zanemarivanje štete po zdravlje i društvo uopšte koju alkohol uzrokuje; saobraćajne nezgode uzrokovane konzumiranjem alkohola; nekontrolisana konzumacija nelegalnog alkohola; zdravstveni i ekonomski uticaj na stanovništvo i državu.

Oštećeni subjekti su maloljetna lica, lica koja imaju problem sa zloupotrebom alkohola, članovi porodica osoba koje imaju problema sa zloupotrebom alkohola, kao i društvo u cjelini. Ne postoje mehanizmi efikasne kontrole, samim tim povećana je dostupnost alkohola svim populacionim grupama, što konzumaciju alkohola čini društveno prihvatljivom.

Ukoliko Program za prevenciju štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori za period od 2022-2024. godine sa Akcionim planom za period 2022-2023 godine ne bi bio donesen, u ovoj oblasti nedostajali bi precizni podaci o prevalenciji upotrebe alkohola. Takođe, efikasan mehanizam kontrole ne bi bio uspostavljen. Imajući u vidu da je alkohol faktor rizika za obolijevanje od hroničnih nezaraznih bolesti, uzrok je i nasilja u porodici usljed čega dolazi do disfunkcionalnosti porodica, proizilazi zaljučak da prekomjerna konzumacija alkoholna može izazvati brojne štetne posljedice kako na društvo, tako i na ekonomiju.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Cilj Programa je da se smanji štetna upotreba alkohola, kako bi se na taj način smanjile štetne posljedice koje iz toga proizilaze. Program je podijeljen u tri oblasti koje sadrže operativne ciljeve sa indikatorima učinka, aktivnostima i indikatorima rezultata planiranih aktivnosti. Shodno navedenom, operativni ciljevi koje treba ostvariti su: podignuta svijesti o štetnoj upotrebi alkohola i sa alkoholom povezanih poremećaja; unaprijeđen sistem praćenja i podrške osobama sa problemom zloupotrebe alkohola; uspostavljen efikasan sistem nadzora nad konzumiranjem i reklamiranjem alkoholnih pića i unaprijeđena regulativa u oblasti štetnog uticaja alkohola.

Program je usklađen sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu, kojim će se dati prioritarna područja akcije i preporuke za neophodne strateške odluke i mjere u oblasti prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori koje treba primijeniti na svim nivoima, uzimajući pri tome specifične kulturološke okolnosti i prioritete javnog zdravstva, te raspoložive kapacitete i resurse koji se donosi u cilju sveobuhvatnog pristupa i odgovora u stvaranju bezbjednog i podržavajućeg okruženja. Dalje, korišćene su i preporuke iz dokumenta „Nacionalna strategija održivog razvoja (NSOR 2030)“, vezane za ostvarivanje Cilja održivog razvoja 3: „Obezbijediti zdrave živote i promovisati dobrobit za sve ljude u svim uzrastima“ kao i strateškog cilja 1.2 UNAPRIJEDITI ZDRAVLJE GRAĐANA U SVIM UZRASTIMA I SMANJITI NEJEDNAKOSTI U ZDRAVLJU, kroz mjeru 1.2.2 Povećati fokus na promociju zdravog života, prevenciju i kontrolu bolesti SDG 3 (indikator: SDG 3.5.1 Obuhvat tretmanskih intervencija (farmakološke, psihosocijalne i rehabilitacione i postintervencione usluge) za poremećaje upotrebe supstanci, i SDG 3.5.2: Štetno korišćenje alkohola, određeno prema nacionalnom kontekstu kao konzumiranje alkohola po glavi stanovnika (u starosnoj dobi od 15 godina i stariji) u roku od jedne kalendarske godine u litrima čistog alkohola). Ciljni ishod je Smanjena štetna upotreba alkohola, što je u liniji i sa ciljevima ovog Programa. Strategija zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2019 - 2021 u analizi stanja i aktivnostima akcionih planova prepoznaje i targetira probleme povezane sa upotrebom alkohola u Crnoj Gori. U svom strateškom cilju 1. Intenzivirati aktivnosti u cilju promocije mentalnog zdravlja i prevencije mentalnih poremećaja sa posebnim naglaskom na najranjivije grupe i one koji su najviše izloženi riziku preporučene aktivnosti su „Intenzivno raditi na smanjivanju mogućnosti doživljavanja negativnih iskustava tokom djetinjstva (kao što su zlostavljanje, zanemarivanje, nasilje i izloženost zloupotrebi droga i alkohola) kroz podizanje svijesti, poboljšano prepoznavanje i osiguranje ranih intervencija“. U cilju 2. Uspostaviti i razviti pristupačne, sigurne i efektivne službe zaštite mentalnog zdravlja, u skladu sa potrebama zajednice, koje ispunjavaju psihičke, fizičke i socijalne potrebe i očekivanja osoba sa problemima mentalnog zdravlja i njihovih porodica, kao aktivnost je planirana Implementacija programa skrininga alkoholizma u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (od strane ljekara edukovanih za skrining alkoholizma u prethodnom periodu). U dokumentu Pravci razvoja Crne Gore 2018-2021 kao jedan od glavnih ciljeva koji se odnose na Inkluzivni rast je iz oblasti Zdravstva, sa predloženim mjerama koje u fokusu imaju očuvanje i unapređenje zdravlja, unapređenje organizacije i funkcionisanja sistema zdravstvene zaštite. Predložene mjere su: prevencija i kontrola hroničnih nezaraznih bolesti, a alkoholizam je dio te

kategorije. Ovaj Program u liniji je i sa Programom ekonomskih reformi za Crnu Goru 2021-2023. godina u kojem se u dijelu 4. Fiskalni okvir ističe da se u narednom srednjoročnom periodu očekuje oporavak naplate javnih prihoda pod uticajem i od povećanja akciza u cilju suzbijanja negativnih efekata koje upotreba duvanskih proizvoda, alkoholnih pića i proizvoda sa dodatkom šećera imaju na zdravlje građana, potrebe daljeg uslaglašavanja visine akcize na cigarete sa zahtjevima pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i povećanja javnih prihoda. Povećanje akciza za alkohol preporučeno je i u ovom dokumentu kao jedna od aktivnosti koja itekako može doprinijeti prevenciji štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema u Programu za prevenciju štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori za period od 2022-2024. godine sadržane su u tri oblasti oblasti, i to:

1. Prevencija;
2. Liječenje / Tretman;
3. Nadzor i regulativa

Gore navedene oblasti sadrže 33 aktivnosti, koje je u cilju ispunjavanja ciljeva i rješavanja problema potrebno realizovati, i na taj način unaprijediti stanje u oblasti prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori. Trendovi vodećih uzroka obolijevanja i kumulacija faktora rizika s jedne strane, a dinamika promjena unutar zdravstvenog sistema s druge strane, jasno ukazuju na potrebu za ulaganjem kontinuiranih napora i aktivnosti za promocijom zdravlja i prevencijom štetnih posljedica koje štetna upotreba alkohola izaziva. Izradi Programa se pristupilo iz razloga što je trenutno stanje u ovoj oblasti nezadovoljavajuće, i treba da se unaprijedi kroz multisektorski odgovor. Potrebno je angažovanje svih nosilaca aktivnosti, kako bi se sto kvalitetnije unaprijedila ova oblast, te smanjio broj obolijevanja, a samim tim i troškovi koji iz toga proizilaze. Potrebno je smanjenje faktora rizika u ovoj oblasti kroz primjenu i promociju zdravih stilova života, te unapređenje i jačanje sistema zdravstvene zaštite, unapređenje nadzora i regulative.

Kao primjer, navodimo podatke iz Evropskog istraživanja o upotrebi psihoaktivnih supstanci i nehemijskih sredstava zavisnosti među mladima u Crnoj Gori (ESPAD 2019) pokazalo je da većina (70%) djece uzrasta 16 godina smatra da je alkohol u Crnoj Gori lako dostupan, uz jednaki udio dječaka i djevojčica (po 79%). Pivo je alkoholno piće koje najveći procenat - gotovo tri četvrtine šesnaestogodišnjaka u Crnoj Gori, kako dječaka, tako i djevojčica, doživljava lako dostupnim. Nakon piva slijedi vino, koje dvije trećine učenika doživljava lako dostupnim, bez razlike među polovima. Kada je u pitanju percepcija rizika povezanog sa konzumacijom alkoholnih pića svaki peti dječak i više nego svaka deseta djevojčica smatraju da ne nanose štetu ni sebi ni drugima ako svakog dana popiju jedno ili dva pića. Percepcija pijenja četiri ili pet pića je nešto ozbiljnija, odnosno, čini se da ova dodata količina pića čini značajnu razliku u percepciji rizika. Tako, ako popiju četiri ili pet pića skoro svakog dana, ljudi time ne čine rizik da sebi nanese štetu - smatra duplo manje učenika - svaki deseti dječak i više nego svaka dvadeseta djevojčica, odnosno na ukupnom nivou uzorka manje od 1 od 10 ispitanika (7%). Rizik od ovakvog obrasca redovnog svakodnevnog pijenja kao „blagi“ percipira skoro desetina učenika (8%) - odnosno 7% djevojčica i 9% dječaka. Svaki drugi učenik smatra da ovakav obrazac pijenja nosi „veliki rizik“ po osobu koja ga upražnjava - gotovo šest od deset djevojčica i četiri od deset dječaka.

Prema podacima iz Istraživanja o kvalitetu života, životnim stilovima i zdravstvenim rizicima stanovnika Crne Gore iz 2017. godine 60% stanovništva je makar jednom u posljednjoj godini konzumiralo alkoholno piće.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Svrha donošenja Programa je značajno smanjiti obolijevanje i smrtnost uzrokovanu štetnim uzimanjem alkohola i druge društvene posljedice koje iz toga proizilaze, te unaprijediti zdravstvene i socijalne ishode za pojedinca, porodicu i zajednicu. Predloženo rješenje uticaće na zdravstvenu zaštitu svih građana i na sve subjekte u zdravstvenom sistemu na način što će se povećati svijest o faktorima rizika koji dovode do obolijevanja usljed štetne upotrebe alkohola. Smanjenjem broja obolijevanja smanjiće se u značajnom dijelu i finansijska sredstva koja se izdvajaju za prevenciju i liječenje pacijenata oboljelih od ove bolesti.

Naročita se pažnja mora posvetiti smanjenju štete povezane sa upotrebom alkohola kod osoba koje same ne piju alkohol ali koje pripadaju okruženju osobe koja pije; potom populacijama koje su pod pojačanim rizikom od štetne upotrebe alkohola kao što su djeca, adolescenti, žene u fertilnom periodu, trudnice i dojilje, i drugim grupama nepovoljnog socioekonomskog položaja.

Primjena propisa ne izaziva troškove na teret građana i privrednih subjekata.

Predlogom akcionog plana se ne stvaraju uslovi za stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu niti tržišna konkurencija, kao i bisnis barijera.

Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda?
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze?
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihodi za budžet Crne Gore?
- Obraložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda?
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija i socijalnog staranja na inicijativu za donošenje predloga propisa? Obrazložiti.
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju predloženog Akcionog plana za period 2022-2023. godinu potrebna su novčana sredstva u ukupnom iznosu od 47,000€, koja su obezbijeđena Prijedlogom zakona o budžetu za 2022. godinu i planom za 2023. godinu iz opštih prihoda budžeta, i to u budžetu Ministarstva zdravlja na aktivnosti - Razvoj, ekonomska održivost i poboljšanje kvaliteta zdravstvene zaštite 21 011 001 001 (SAP 41301A0365), programski kod 41301, na izdatku 419-9 Ostalo. Shodno navedenom, za prvu godinu sprovođenja akcionog plana - 2022. godinu planiran je iznos od 23,500 €, a za drugu godinu - 2023. godinu iznos od 23,500€.

Sredstva se izdvajaju tokom cijele godine za potrebe realizacije aktivnosti predviđenih akcionim planom.

Implementacijom akcionog plana ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

S obzirom na to da sredstva za realizaciju aktivnosti iz akcionog plana spadaju u redovna budžetska sredstva, isplanirana su u budžetu.

Za usvajanje ovog Predloga akcionog plana nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze.

Implementacijom akcionog plana ostvariće se benefiti za građane Crne Gore u smislu poboljšanja kvaliteta života, na način što će se stvoriti sigurno i podržavajuće okruženje za osobe koje žive u povećanom riziku od posljedica štetne upotrebe alkohola, i to kako za osobe koje konzumiraju alkohol, tako i za članove njihovih porodica, kao i društvo u cjelini.

Predlog akcionog plana je vremenski ograničen, shodno tome, za realizaciju aktivnosti predviđen je rok – IV kvartal 2023. godine. Izdvajanja za akcioni plan vršiće se iz Budžeta Crne Gore, kao redovna budžetska sredstva.

Za realizaciju aktivnosti zadužene su ustanove, institucije i NVO organizacije koje su navedene u akcionom planu kao nosioci aktivnosti. Kada su u pitanju oblasti koje su u nadležnosti zdravstvenih institucija, poput liječenja i njege, planirana sredstva su usklađena sa ukupnom potrošnjom.

Za obračun finansijskih izdataka za ovaj akcioni plan kada su u pitanju državni organi i institucije koristilo prethodno iskustvo i presjek stanja o utrošenim sredstvima iz prethodnih godina.

Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija i socijalnog staranja na inicijativu za donošenje predloga akcionog plana, shodno tome nije bilo ni primjedbi.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti

U pripremi Predloga akcionog plana nije korišćena eksterna ekspertiza.

Konsultovani su predstavnici predstavnici sektora zdravstva, policije, inspekcijских organa, poljoprivrede, finansija, obrazovanja, pravosuđa, Agencije za elektronske medije, kao i civilnog sektora, a po potrebi mogu biti uključeni i predstavnici udruženja poslodavaca.

Problemu štetne upotrebe alkohola i sa njim uzrokovanih poremećaja potreban je multisektorski pristup, zbog čega je neophodna koordinacija kako bi se osiguralo da sve relevantne institucije i svi uključeni sektori i zainteresovane strane budu konsultovane pri donošenju odluka o politici u oblasti alkohola. Svi predlozi i sugestije koje su date vezano za aktivnosti, a koje su prepoznate kao značajne su unesene u akcioni plan. Program je urađen na osnovu preporuka Završnog izvještaja Nacionalne strategije za prevenciju štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzokovanih poremećaja u Crnoj Gori za period 2013 – 2020. godine, samim tim izvjestan dio nerealizovanih aktivnosti unesen je u Akcioni plan za period 2022-2023. godine.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Prepreka za implementaciju ovog akcionog plana je što realizacija određenih aktivnosti zavisi od multidisciplinarnog pristupa, pa je potrebno ojačati saradnju između institucija kako bi se ovom problemu pristupilo na sveobuhvatan način. Velika dostupnost alkoholnih pića i društvena prihvatljivost konzumiranja alkohola, kao i nepostojanje efikasnih mehanizama kontrole su takođe od prepreke koje mogu uticati na realizaciju ovog akcionog plana.

Monitoring Programa za prevenciju štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja odnosi se na praćenje konkretnih aktivnosti, rokova, ispunjenosti indikatora i ispunjenih ciljeva. Monitoring Programa vršiće Komisija za alkohol pri Ministarstvu zdravlja, na osnovu podataka i izvještaja koje prikuplja i izrađuje Institut za javno zdravlje Crne Gore, nakon čega će se izraditi izvještaj o izvršenom monitoringu. Izvještaj će se raditi na godišnjem nivou uz obaveznu slanja izvještaja prema Vladi Crne Gore i objavljivanja na portalu Ministarstva zdravlja.

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su: procenat učesnika u skriningu koji su prošli kroz kratku intervenciju i upućeni u CZMZ i upućeni na dalji hospitalni tretman u odnosu na ukupan broj učesnika obuhvaćenih skriningom; stepen konzumacije alkohola u opštoj populaciji (po polu i starosti); stepen konzumacije alkohola među mladima (po polu i starosti); dostupan i raznovrstan program psihosocijalne podrške za osobe sa problemom zloupotrebe alkohola i članove njihovih porodica; broj osoba sa problemom zloupotrebe alkohola i nadzor nad prodajom alkoholnih pića maloljetnicima u ugostiteljskim i maloprodajnim objektima.

Za izradu godišnjeg i završnog izvještaja biće odgovorno Ministarstvo zdravlja, koje će izraditi izvještaje u saradnji sa nosiocima aktivnosti predviđenim akcionim planom, naročito Institutom za javno zdravlje Crne Gore.

Evaluaciju Programa za prevenciju štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja radiće posebna jedinica Ministarstva zdravlja koja nije bila uključena u proces kreiranja i/ili implementaciju njegovog programa u saradnji sa eksternim evaluaturom, što znači da će se evaluacija vršiti kombinovanom metodom radi objektivnosti, te samog ubrzavanja procesa evaluacije. Sredstva za eksternog evaluatora biće isplanirana tokom izrade Akcionog plana za 2024. godinu.

Podgorica,

23.12.2021. godine

MINISTAR

dr Jelena Borovinić Bojović

Jelena Borovinić Bojović